

UCHWAŁA

Dnia 28 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale przedstawiciela Prokuratury Krajowej prokuratora Leszka Królika,
w sprawie **A.C.**

sędziego Sądu Rejonowego w [...]

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 28 kwietnia 2017 r.,

zażalenia, wniesionego przez prokuratora

na uchwałę Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...]

z dnia 12 grudnia 2016 r., sygn. akt ASDo .../16,

w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej

podjął uchwałę:

1. Zmienić zaskarżoną uchwałę w całości w ten sposób, że na podstawie art. 80 § 2c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 2062) zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w [...] A.C. za czyny ujęte we wniosku prokuratora, polegające na tym, że:

I. w dniu 10 marca 2016 r. w [...] jako funkcjonariusz publiczny - sędzia Sądu Rejonowego uprawniona do wystawienia dokumentu, w protokole rozprawy prowadzonej w sprawie II K .../15, która odbyła się w dniu 26 lutego 2016 r. poświadczyła nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne poprzez wpisanie w treści protokołu

wzmianki o ogłoszeniu postanowienia o umorzeniu postępowania w obecności stron postępowania, tj. oskarżyciela publicznego oraz pokrzywdzonej działającej w charakterze oskarżyciela posiłkowego, oraz o pouczeniu stron o terminie i sposobie zaskarżenia tego orzeczenia, w sytuacji gdy decyzja ta nie została ogłoszona na rozprawie w dniu 26 lutego 2016 r., czym działała na szkodę interesu publicznego pozbawiając oskarżyciela publicznego możliwości zaskarżenia postanowienia o umorzeniu postępowania oraz na szkodę interesu prywatnego oskarżycielki posiłkowej H.D. pozbawiając oskarżyciela posiłkowego możliwości zaskarżenia wskazanego postanowienia, tj. o przestępstwo z art. 271 § 1 k.k.

II. w dniu 10 marca 2016 r. w [...] nakłoniła pracownika Sądu Rejonowego w [...] protokolanta sądowego - uprawnionego do sporządzenia protokołu rozprawy A.S. - do poświadczenia nieprawdy w protokole rozprawy z dnia 26 lutego 2016 r. prowadzonej w sprawie II K .../15 co do okoliczności mającej znaczenie prawne poprzez zawarcie w protokole rozprawy wzmianki o ogłoszeniu postępowania o umorzeniu postępowania oraz pouczeniu o terminie i sposobie zaskarżenia postanowienia o umorzeniu postępowania, które to w rzeczywistości na rozprawie nie miały miejsca, tj. o przestępstwo z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k.

2. Na podstawie art. 129 § 2 i § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 2062) zawiesza sędziego Sądu Rejonowego w [...] A.C. w czynnościach służbowych i obniża jej wynagrodzenie na czas trwania zawieszenia o 25% (dwadzieścia pięć procent);

3. Kosztami postępowania dyscyplinarnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...] uchwałą z dnia 12 grudnia 2016 r., ASDo .../16, po rozpoznaniu wniosku Prokuratora Prokuratury Okręgowej

delegowanego do Prokuratury Krajowej w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, na podstawie art. 80 § 2c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 133, ze zm.; dalej: „u.s.p.”), nie zezwolił na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej A.C., sędziego Sądu Rejonowego w [...], za czyny polegające na tym, że (1) w dniu 10 marca 2016 r. w [...] jako funkcjonariusz publiczny - sędzia Sądu Rejonowego uprawniona do wystawienia dokumentu, w protokole rozprawy prowadzonej w sprawie II K .../15, która odbyła się w dniu 26 lutego 2016 r. poświadczyla nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne przez wpisanie w treści protokołu wzmianki o ogłoszeniu postanowienia o umorzeniu postępowania w obecności stron postępowania, tj. oskarżyciela publicznego oraz pokrzywdzonej, działającej w charakterze oskarżyciela posiłkowego, oraz o pouczeniu stron o terminie i sposobie zaskarżenia tego orzeczenia, w sytuacji, gdy decyzja ta nie została ogłoszona na rozprawie w dniu 26 lutego 2016 r., czym działała na szkodę interesu publicznego, pozbawiając oskarżyciela publicznego możliwości zaskarżenia postanowienia o umorzeniu postępowania oraz na szkodę interesu prywatnego oskarżycielki posiłkowej H.D., pozbawiając oskarżyciela posiłkowego możliwości zaskarżenia wskazanego postanowienia, tj. o przestępstwo z art. 271 § 1 k.k.; (2) w dniu 10 marca 2016 r. w [...] nakłoniła pracownika Sądu Rejonowego w [...] protokolanta sądowego - uprawnionego do sporządzenia protokołu rozprawy A.S. - do poświadczenia nieprawdy w protokole rozprawy z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie II K .../15 co do okoliczności mającej znaczenie prawne przez zawarcie w protokole rozprawy wzmianki o ogłoszeniu postanowienia o umorzeniu postępowania oraz pouczeniu o terminie i sposobie zaskarżenia postanowienia o umorzeniu postępowania, które to w rzeczywistości na rozprawie nie miały miejsca, tj. o przestępstwo z art. 18 § 2 k.k. w związku z art. 271 § 1 k.k.

Sąd Apelacyjny w [...] - Sąd Dyscyplinarny stwierdził, że zgromadzony materiał dowodowy, zawarty w aktach głównych sprawy i uzupełniony dowodami przeprowadzonymi w toku niniejszego postępowania, nie pozwala na stwierdzenie,

iż w sprawie zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez A.C. przestępstwa polegającego na poświadczeniu nieprawdy co do okoliczności mającej znaczenie prawne przez wpisanie w treści protokołu rozprawy z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie o sygn. akt II K .../15 Sądu Rejonowego w [...] wzmianki o ogłoszeniu postanowienia o umorzeniu postępowania w obecności stron postępowania, jak również przestępstwa nakłaniania protokolanta sądowego A.S. do poświadczenia w tym zakresie nieprawdy w rzeczonym protokole. Podkreślił, że sąd dyscyplinarny jest obowiązany wnikliwie, z należytą ostrożnością, merytorycznie zbadać, czy twierdzenie, iż sędzia dopuścił się czynu realizującego znamiona przestępstwa określonego w ustawie karnej, ma rzeczywiście „dostateczne podstawy”. Wskazał, że wprowadzie takie ustalenie nie wymaga stanowczego przekonania o sprawstwie i winie sędziego, to jednak - z uwagi na znaczenie ustrojowe immunitetu sędziowskiego - wymaga wyższego niż zwykle prawdopodobieństwa popełnienia przestępstwa. W realiach niniejszego postępowania Sąd Apelacyjny w [...] - Sąd Dyscyplinarny uznał, że wyrażone przez wnioskującego prokuratora podejrzenie popełnienia przez A.C. wskazanych przestępstw nasuwa daleko idące wątpliwości i nie zostało wystarczająco uprawdopodobnione.

Sąd Apelacyjny w [...] - Sąd Dyscyplinarny ustalił, że rozprawie w dniu 26 lutego 2016 r. w sprawie o sygn. akt II K .../15 przewodniczyła sędzia A.C., a funkcję protokolanta pełniła A.S.. Po wywołaniu sprawy stawili się prokurator Prokuratury Rejonowej w [...] M. W., oskarżycielka posiłkowa H.D. oraz wezwany w charakterze świadka funkcjonariusz policji G.P., nie stawiała się natomiast oskarżona K. K. Obecność tych osób, z wyjątkiem świadka G. P., znajduje potwierdzenie w protokole rozprawy z dnia 26 lutego 2016 r. M. W., składając uzupełniające zeznania na posiedzeniu Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w dniu 28 listopada 2016 r., nie wskazała na obecność na sali rozpraw innej osoby poza sędzią, protokolantem i oskarżycielką posiłkową, ale podała, że wydaje jej się, że oprócz H.D. był wezwany jeszcze jeden świadek, który się stawił - był to mężczyzna, funkcjonariusz policji, lecz nie była tego pewna. Z kolei A.S. w toku składanych zeznań również nie wskazywała na obecność na rozprawie w dniu 26 lutego 2016 r., świadka - funkcjonariusza policji. Dopiero w

czasie posiedzenia Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w dniu 28 listopada 2016 r. A.S. zeznała, iż na sali rozpraw był również obecny świadek, chyba mężczyzna. Zdaniem Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego, nie tylko M. W., ale przede wszystkim A.S. nie przywiązały swej uwagi do obecności na sali rozpraw świadka P., co musi wywołać refleksję, czy w takim stanie rzeczy ich dalsze zeznania charakteryzują się taką dokładnością, że nie wywołują żadnych wątpliwości co do tego, iż zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez A.C. rzeczonych przestępstw.

Przytoczone sformułowania z zeznań A.S. pozwalają - według Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego - na konstatację, że nie zarejestrowała ona w pamięci nawet istoty podawanych przez przewodniczącą rozprawy „informacji”, co także nie może nie mieć znaczenia dla oceny stanowczości jej twierdzeń dotyczących tego, iż z całą pewnością A.C. ogłosiła, że sprawę „skieruje na posiedzenie w przedmiocie umorzenia”, co stanowi kanwę wniosku prokuratora. Okoliczności te doprowadziły Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny do wniosku, że zeznania A.S. dowodzą, iż nie była na tyle uważną obserwatorką rzeczonych zdarzeń, aby następnie złożyć jednoznaczne, niebudzące żadnych wątpliwości zeznania, mogące być podstawą uwzględnienia wniosku o wydanie uchwały zezwalającej prokuratorowi na pociągnięcie A.C. do odpowiedzialności karnej.

Mimo zeznań M. W., Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny uznał, że nie sposób bez żadnych ku temu wątpliwości przyjąć, iż na rozprawie w dniu 26 lutego 2016 r. nie zostało ogłoszone przez A.C. postanowienie o umorzeniu postępowania. Przyjął, że w istocie M. W. nie miała pewności, czy rzeczone postanowienie zostało „ogłoszone” na rozprawie, a jej „interwencje” w sekretariacie II Wydziału Karnego były podyktowane dążeniem do zapoznania się ze szczegółowymi motywami rozstrzygnięcia, aby móc złożyć środek odwoławczy. Dowód z zeznań M. W. nie może więc podważyć wiarygodności twierdzeń A.C., utrzymującej, że rzeczone postanowienie zostało ogłoszone na rozprawie w dniu 26 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny podkreślił, że świadkowie H.D. i G.P. zgodnie prezentowali stanowisko, iż na rozprawie w dniu 26 lutego 2016 r. postępowanie karne w sprawie K. K. „zostało zakończone”. H.D. konsekwentnie

twierdziła, że

postępowanie to „zostało umorzone”. Nie zmienia tego okoliczność, że w postępowaniu przygotowawczym świadek podała, że „nie widzi różnicy między umorzeniem sprawy na rozprawie a skierowaniem jej na posiedzenie”. Niewątpliwie bowiem H.D. po wyjściu z sali rozpraw była przekonana, że w dniu 26 lutego 2016 r. zapadło orzeczenie kończące postępowanie. Taki też wniosek wynika z zeznań G. P., który również był przekonany, obserwując przebieg zdarzeń na sali rozpraw w dniu 26 lutego 2016 r., że „sprawa została zakończona w tym dniu na rozprawie”, gdyż sędzia „mówiła coś o zakończeniu postępowania”, w związku z czym „odebrał to tak, jakby postępowanie zostało zakończone”, co zresztą „potwierdził” w rozmowie z H. D. po opuszczeniu sali rozpraw.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego opinia M. K., biegłego z zakresu informatyki i techniki komputerowej, w istocie stanowi przesłankę wniosków korzystnych dla A.C.. Na podstawie tej opinii nie sposób bowiem stanowczo ustalić, kiedy został utworzony plik, którego tzw. artefakty zostały ujawnione specjalistycznym badaniem na dysku twardym jednostki komputera A.C.. Zarazem opinia biegłego nie pozostawia wątpliwości, że ów plik został nadpisany w dniu 10 marca 2016 r. o godz. 09.40, co oznacza, że A.C. sporządziła w formie elektronicznej postanowienie (plik tekstowy) przed tym dniem. Skoro zaś nie można ustalić dokładnej daty jego utworzenia, to nie sposób przyjąć, że nie został on utworzony już w dniu 26 lutego 2016 r. Tym bardziej więc nie sposób podważyć twierdzenia A.C., że ogłosiła w tym dniu rzeczne postanowienie.

Według Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego, skoro nie może budzić wątpliwości, że sędzia obwiniona już na rozprawie w dniu 26 lutego 2016 r. była przekonana o konieczności umorzenia postępowania karnego wobec K. K., a zarazem brak jest dowodu, który wykazałby, iż w tym dniu nie dysponowała podpisanym wydrukiem rzeczonego orzeczenia, nie ma dostatecznych podstaw do przyjęcia, że orzeczenie to nie zostało „ogłoszone”.

L. K.– Prokurator Prokuratury Okręgowej [...] delegowany do Prokuratury Krajowej wniósł zażalenie na uchwałę Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...]. Żądał uchylenia zaskarżonej uchwały, ewentualnie jej zmiany przez zezwolenie

prokuratorowi na pociągnięcie A.C. do odpowiedzialności karnej. Zarzucił obrazę przepisów postępowania która miała wpływ na treść uchwały, mianowicie art. 4, 7, 92, 410 k.p.k. przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego przez wybiórcze i jednostronne dokonanie oceny zeznań świadków M. W., A.S., H.D. i G. P. i przyjęcie, że ich zeznania nie oddają rzeczywistego przebiegu rozprawy w dniu 26 lutego 2016 r. w sprawie II K .../15 oraz niedostateczne uwzględnienie okoliczności niekorzystnych dla obwinionej i uznanie, że brak jest dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przez A.C., polegającego na poświadczeniu nieprawdy w protokole rozprawy i nakłanianiu do tego czynu protokolanta A.S..

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny, po wysłuchaniu L. K. – Prokuratora Prokuratury Okręgowej delegowanego do Prokuratury Krajowej i sędziego A.C., zważył, co następuje:

W pełni trafny okazał się podniesiony w zażaleniu zarzut naruszenia art. 7 k.p.k. stosowanego w postępowaniu dyscyplinarnym odpowiednio na podstawie art. 128 u.s.p. Według art. 7 k.p.k., przeprowadzone w sprawie dowody są oceniane przez sąd swobodnie. Jednakże swoboda oceny dowodów nie oznacza, że taka ocena może być dowolna. Musi ona mianowicie uwzględniać zasady prawidłowego rozumowania oraz wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego.

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny rozważał dwie wersje zdarzeń, które miały miejsce na rozprawie w dniu 26 lutego 2016 r. Według pierwszej wersji, A.C. ogłosiła postanowienie o umorzeniu postępowania. Zgodnie z drugą wersją, takie postanowienie nie zostało ogłoszone, natomiast A.C. ogłosiła, że sprawa zostanie skierowana na posiedzenie w celu umorzenia postępowania karnego. Pierwszą wersję przedstawiła A.C.. Zdaniem Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego, za tą wersją przemawiają też zeznania świadków H.D. i G. P., według których postępowanie zostało zakończone. Nie zmieniła takiej oceny okoliczność, że – jak ustalono – H.D. nie odróżniała umorzenia sprawy na rozprawie od jej skierowania na posiedzenie. Z kolei G.P. był przekonany, że postępowanie zostało zakończone. Druga wersja wynika z zeznań świadków M. W. i A.S.. Jednakże, zdaniem Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego, M. W. nie miała pewności, czy postanowienie o umorzeniu postępowania zostało ogłoszone na rozprawie, o czym miały świadczyć jej interwencje w sekretariacie II Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w [...]. Wiarygodność świadka A.S.

została natomiast całkowicie zdyskredytowana przede wszystkim z tej przyczyny, że nie była ona pewna, czy na rozprawę w dniu 26 lutego 2016 r. został wezwany świadek G.P.. Spowodowało to, że A.S. nie została uznana przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny za „ważną obserwatorkę” rzeczonych zdarzeń.

Przedstawione oceny zeznań świadków zostały dokonane z obrazą art. 7 k.p.k. jako naruszające zasady prawidłowego rozumowania oraz wskazania wynikające z doświadczenia życiowego. Przede wszystkim zeznania H.D. i G.P., osób nieorientowanych w procedurze karnej, nie mogły być uznane za potwierdzające wersję przedstawioną przez A.C.. Nie wynika z nich bowiem, że na rozprawie z dnia 26 lutego 2016 r. zostało ogłoszone postanowienie o umorzeniu postępowania. Natomiast ocena zeznań M.W. i A.S., z których jednoznacznie wynika, że takie postanowienie nie zostało ogłoszone, okazała się dowolna i jednostronna jako nadmiernie korzystna dla A.C.. W szczególności prokurator M. W. podejmowała interwencje w sekretariacie wydziału, zamierzała bowiem zaskarżyć ewentualne postanowienie o umorzeniu postępowania. W konsekwencji wystąpiła dnia 15 marca 2016 r. do Sądu Rejonowego w [...] z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie tego Sądu z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie II K .../15.

Sprzeczna z zasadą swobodnej oceny dowodów jest dokonana przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny ocena opinii biegłego sądowego M. K., jako korzystnej dla A.C.. Sąd ten przyjął, że na podstawie tej opinii nie można ustalić, kiedy został utworzony plik tekstowy na komputerze używanym przez A.C. zawierający postanowienie o umorzeniu postępowania. W ogóle natomiast nie dostrzegł plików zawierających kolejne wersje protokołu rozprawy z dnia 26 lutego 2015 r., które znajdują się na płycie cd dołączonej do opinii biegłego (OT 540/LU/2016). Ze sporządzonego dnia 26 lutego 2015 r. o godz. 10.47 pliku oznaczonego jako K_..._2015_3 w ogóle nie wynika, czy i jakie postanowienie wydał Sąd. Kolejne pliki z dnia 1 marca 2016 r. godz. 9.34 (K_..._2015_3[1447542], K_..._2015_3[1513027], K_..._2015_4[1447234] i K_..._2015_4[1513026]) zawierają informację o odroczeniu rozprawy do dnia 25 marca 2016 r., godz. 12.30, sala nr 4. Dopiero w pliku z dnia 10 marca 2016 r. godz. 10.16 (K_..._14) zamieszczono informację, że „Przewodniczący ogłosił postanowienie, pouczając o sposobie i terminie zaskarżenia. Postanowienie ogłoszono o godz. 10.45”.

Okoliczność, że informacja o ogłoszeniu przez A.C. postanowienia na rozprawie dnia 26 lutego 2016 r. pojawiła się dopiero w wersji protokołu rozprawy sporządzonej dnia 10 marca 2016 r., jednoznacznie potwierdza zeznania świadków M.W. i A.S.. Jest przy tym charakterystyczne to, że protokole rozprawy sporządzonym dnia 10 marca 2016 r. pominięto udział w rozprawie świadka G.P., podczas gdy we wcześniejszych wersjach protokołu rozprawy był on wymieniony jako biorący udział w rozprawie. Skoro zaś z nieznanych powodów G.P. został usunięty z protokołu rozprawy, to wątpliwości A.S. dotyczące udziału tego świadka w rozprawie nie powinny być potraktowane przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny jako główny argument uzasadniający uznanie jej zeznań za niewiarygodne.

Celem postępowania o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej nie jest przesądzenie o jego odpowiedzialności karnej (popelnieniu czynu, winie i karze), gdyż jest to wyłączna kompetencja sądu w postępowaniu karnym. Z tego względu gromadzenie materiału dowodowego i prowadzenie czynności przez Sąd Dyscyplinarny powinno ograniczać się do ustalenia, czy istnieje dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że sędzia dopuścił się czynu zarzucanego we wniosku prokuratora (zob. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 13 stycznia 2017 r., SNO 56/16, niepubl.). W sprawie o uchylenie immunitetu sędziowskiego ocena dowodów obciążających ma zasadnicze znaczenie. Charakter tego postępowania nie wymaga jednak, aby była to ocena stanowcza. Wystarczające jest przekonanie, że zebrane w sprawie dowody w wysokim stopniu uprawniają do przypuszczenia popełnienia przestępstwa (zob. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 24 maja 2016 r., SNO 13/16, niepubl.). Zgromadzone w niniejszej sprawie dowody, w tym w szczególności zeznania świadków M.W. i A.S. oraz opinia biegłego sądowego M. K., wskazujące na to, że w protokole rozprawy z dnia 26 lutego 2016 r. doszło do poświadczenia nieprawdy przez sędziego A.C., oznaczają, iż zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez nią przestępstwa (art. 80 § 2c u.s.p.).

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny orzekł, jak w sentencji.

kc